

Centrum för totalförsvvar och samhällets säkerhet

Pedagogisk inriktning

Pedagogisk inriktning

För att bli ett världsledande lärosäte inom försvar, krishantering och säkerhet behövs lärare med hög vetenskaplig och professionsanknuten kompetens, samt stor pedagogisk förmåga.

I Försvarshögskolans strävan efter pedagogisk excellens och innovation behöver lärarna ha goda möjligheter till kontinuerlig pedagogisk utveckling. Den pedagogiska inriktningen är tänkt att stödja detta arbete, men även fungera som ett underlag i uppdragsdialogen med beställare.

Denna inriktning har skapats som ett led i arbetet mot Försvarshögskolans vision 2030.

Innehåll

Varför en pedagogisk inriktning?	4
Didaktiska principer	4
Utgångspunkter för CTSS	
uppdragsutbildningar	5
Sammanfattning	5
Förståelsebaserat perspektiv	
på lärande	5
Präglas av hög deltagaraktivitet	6
Flexibla i tid och rum	9
Kompetensinsatser	10
Utbildningsprogram	10
Styrande dokument	13
Kurs	13
Fortbildning	13
Utbildningsdesign	14
Kursdesign	16
Kunskapstaxonomier för att	
precisera lärandemål	16
Formativ och summativ bedömning	20
Bedömningskriterier	20
Kursintyg eller diplom	20
Spel och övning	22
Utvärdering i utvecklingsprocessen	24
Utvärdering av fortbildning	24
Kurs- eller fortbildningsrapport	24
Uppdragsdialog	26
Referenser & fördjupning	27

Varför en pedagogisk inriktning?

I Försvärshögskolans strategi 2020 uttrycks en strävan efter pedagogisk excellens och innovation med en infrastruktur som skapar goda fysiska och virtuella lärmiljöer. För att underlätta och skapa förutsättningar att följa strategin behöver grundantaganden om lärande, utbildning och övning synliggöras och det är ett av syftena med den pedagogiska inriktningen för CTSS.

De antaganden vi gör om lärande påverkar alla de val vi gör i utbildningssituationer; såsom planering, genomförande och utvärdering. De påverkar inte bara deltagarnas upplevelse av utbildningen, utan framförallt vad de lär sig. Detta oavsett om insatsen genomförs på plats, digitalt eller en kombination av de båda. CTSS utbildningar ska därför grunda sig i vetenskap och beprövad erfarenhet, inte bara ämnesmässigt utan även pedagogiskt.

Den pedagogiska inriktningen för CTSS ska ge förutsättningar för kompetensinsatser som är pedagogiskt kvalitativa och samtidigt tillgängliga, flexibla och relevanta. Den ska fungera som ett grundläggande stöd för interna och externa utbildare, chefer och

övrig personal, som i olika funktioner är inblandade i enhetens kompetensinsatser. Den syftar till att skapa förutsättningar för enhetlighet och samsyn inom centret, men även som en grund vid dialog med beställare.

Didaktiska principer

Didaktik kan enkelt beskrivas som läran om undervisning, både dess teori och praktik, och intresserar sig för de faktorer som påverkar undervisning och dess innehåll.

CTSS pedagogiska inriktning bygger på sju didaktiska huvudprinciper som gynnar det så kallade djupinriktade lärandet. Detta innebär fokus på helhet och förståelse i motsats till ytinriktat lärande, där fokus ligger på att memorera begrepp och fakta som fristående öar av information.

Samtliga principer har starkt stöd i pedagogisk forskning, men ingen av dem är naturligtvis ensamt avgörande, utan ska snarare ses som en helhet.

De didaktiska principerna säger att människor lär:

- **Genom sammanhanget och utifrån olika förståelser**
- **Genom att tränas i tanke och handling**
- **Genom dialog och i samarbete med andra**
- **Genom stimulerande uppgifter på rätt nivå**
- **Genom att få återkoppling på sina prestationer**
- **Genom att reflektera kring sitt lärande**
- **I en trygg lärandemiljö**

Hjärnan är en tankemaskin,
inte en lagringslokal.

Anna Tebelius Bodin

De ovanstående didaktiska principerna innebär att utbildaren inte ensam driver lärandeprocessen. Snarare handlar det främst om att skapa förutsättningar för lärande genom att sätta ny eller tidigare kunskap i ett sammanhang genom undervisning som aktiverar och utmanar deltagarens tidigare kunskaper genom dialog, återkoppling och reflektion.

Fokus ska därför vara på att stödja deltagarna när de genom olika aktiviteter, bearbetar information till kunskap. Detta synsätt utgår från det socialkonstruktivistiska perspektivet på lärande, det vill säga individen konstruerar (bygger) kunskap utifrån ett socialt och kulturellt sammanhang, tidigare erfarenheter och kunskaper.

Under senare år har även den neuropsykologiska forskningen bidragit till att bekräfta dessa principer. Det innebär att vi behöver ta hänsyn till de didaktiska grundantagandena när vi planerar, genomför och utvärderar olika kompetensinsatser.

Utgångspunkter för CTSS uppdragsutbildningar

Sammanfattning

All kompetensutveckling ska

1. **utgå från de sju didaktiska principerna som gynnar djupinriktat lärande för vuxna**
2. **vila på forskning och beprövad erfarenhet inom det didaktiska fältet**
3. **ha ett förståelsebaserat perspektiv på lärande**
4. **tillse att information (ex föreläsning, paneldebatt, text, film) bearbetas i olika läraaktiviteter**
5. **ha en trygg lärandemiljö**
6. **formaliseras i en fortbildnings- eller kursplan**
 - kurs designas utifrån konstruktiv länkning.
 - fortbildningar ska ha en sammanhängande och logisk lärandeprocess kopplat mot syftesbeskrivningen och dess deltagaraktiva lärandeaktiviteter.
7. **ha reflektion och återkoppling kontinuerligt inbyggt i designen**
8. **sträva efter ett flexibelt genomförande i form, tid och plats.**

Förståelsebaserat perspektiv på lärande

Lärande måste alltid ses i relation till individens förståelse av sammanhanget. Hur vi lär oss är en högst individuell process som utgår ifrån våra befintliga kunskaper, färdigheter och erfarenheter, hur vi uppfattar sammanhanget och till sist, hur vi skapar ny förståelse.

Ett förståelsebaserat perspektiv på lärande har bäst förutsättningar att hjälpa deltagarna att reflektera över sin kompetens, sätta in den i olika kontext samt självständigt utvärdera och utveckla sina kunskaper och färdigheter anpassade till en föränderlig värld.

Shift from focusing on what much be taught to what must be learned.

McCombs & Whisler

Präglas av hög deltagaraktivitet

Eftersom människor lär genom att aktiveras i tanke och handling behöver vi skapa en miljö där det automatiserade tänkandet ersätts av det manuella, vilket är den process vi behöver för att bilda minnen.

Något förenklat så kan automatiserat tänkande beskrivas som de kognitiva processer i bakre delen av hjärnan med vilka vi registrerar intryck, till exempel läsa, se och höra. Vi avkodar text, bild och ljud ofta utan medveten tanke.

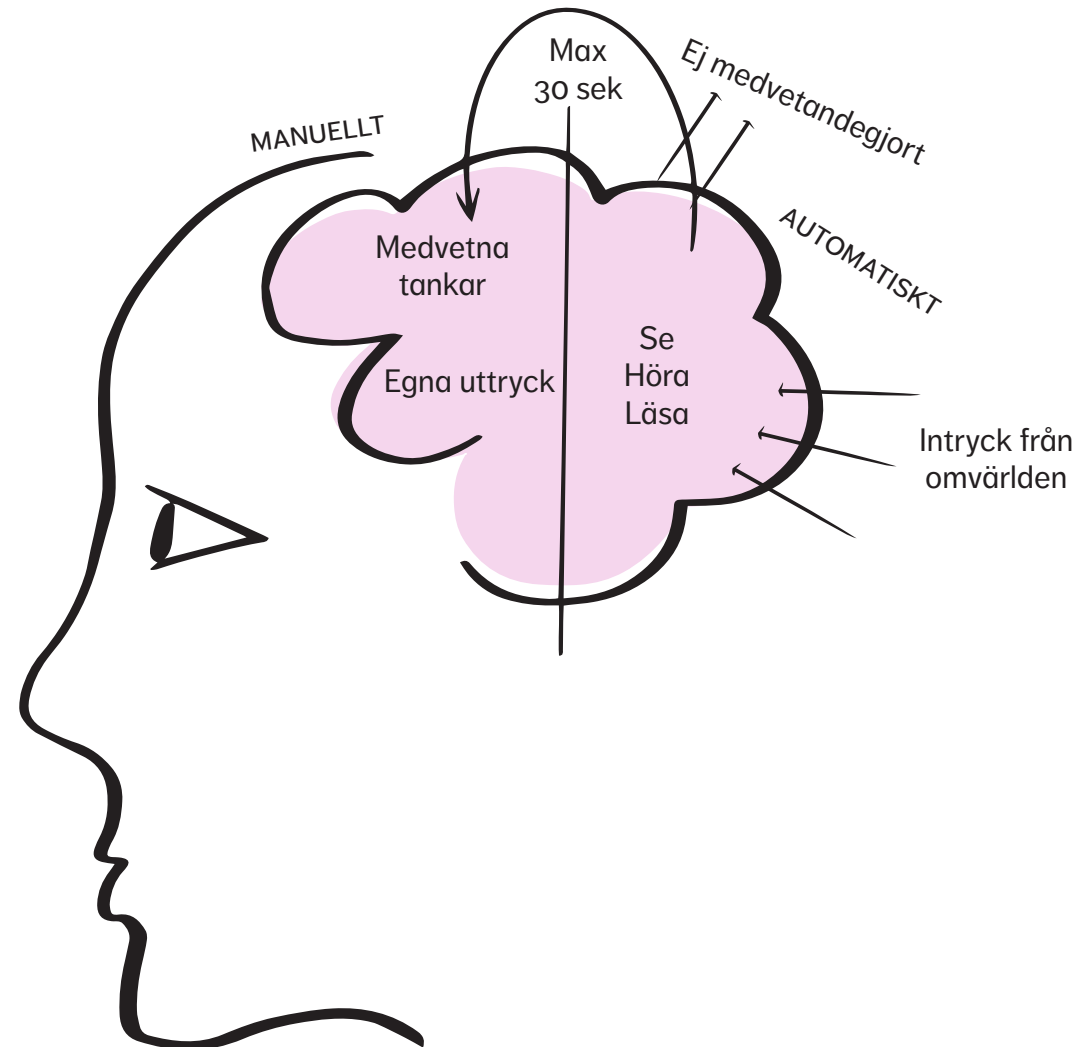
Över 95 procent av dessa intryck glöms bort om vi inte medvetet tänkt något om intrycket, en viljestyrd och medveten process även kallad manuellt tänkande.

Det manuella tänkandet sker när vi uttrycker oss genom att till exempel dela erfarenheter, reflektera, diskutera, skriva eller ställa frågor.

Att endast lyssna (ex. föreläsning) är en relativt passiv aktivitet som främst stimulerar det automatiserade tänkandet, överbelastar korttidsminnet och försvårar inkodning och framplockning av given information.

Att aktivera våra deltagare är därför en förutsättning för att de ska kunna använda och tillämpa det de lärt sig under utbildningen och/eller övningen.

Bearbeta för att minnas. Omarbetad version från Anna Tebelius Bodin

Fokus på de som ska lära

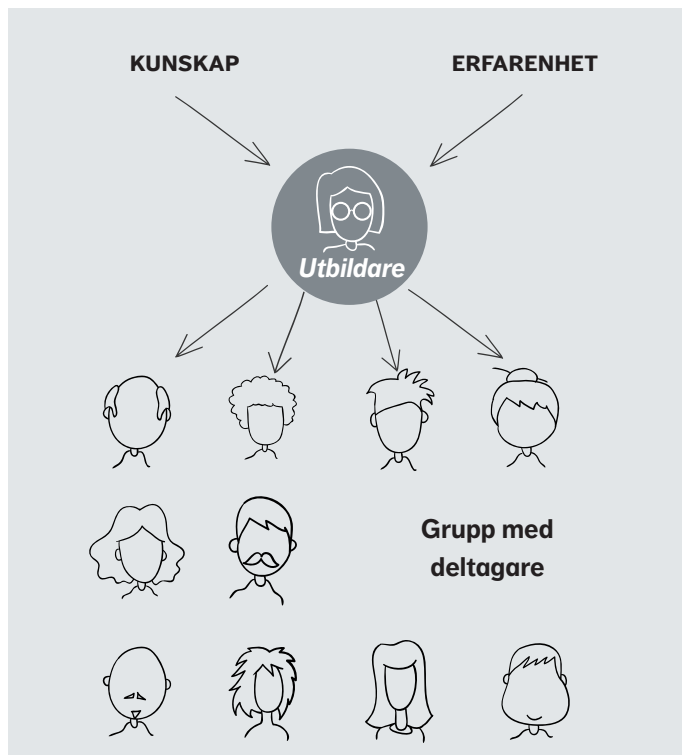
Med det följer perspektivet deltagarcentrerat – det vill säga fokus på de som ska lära – för att skapa bästa förutsättningar för ett djupinriktat lärande.

Utbildarens uppgift blir då att skapa förutsättningar för en trygg lärandemiljö, där deltagarna genom olika läraaktiviteter bygger

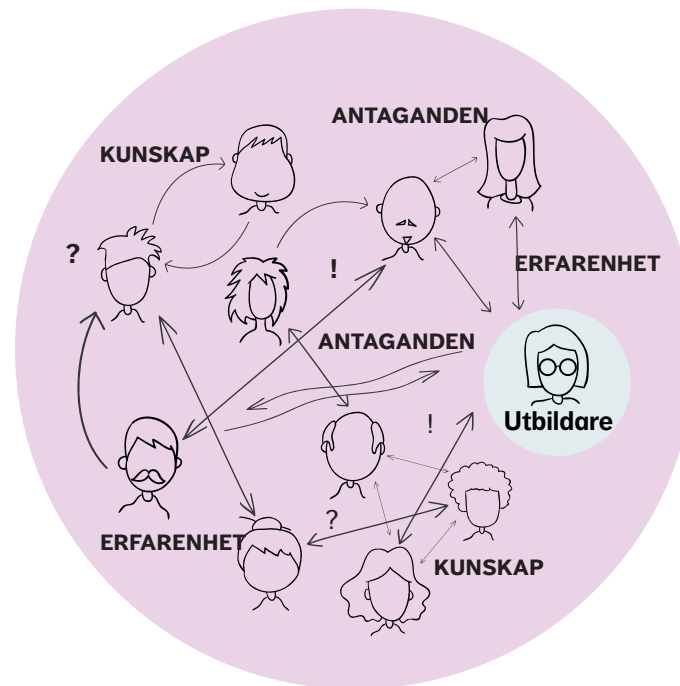
ny förståelse för det aktuella ämnet och för de kunskaper och färdigheter som krävs i sammanhanget.

Perspektivet påverkar därmed design och genomförande av kompetensinsatser där fokus flyttas från att sända information till att bearbeta den och där deltagarcentrerade läraaktiviteter möjliggör det.

Lärarcentrerat lärande

Deltagarcentrerat lärande

Trygg lärandemiljö

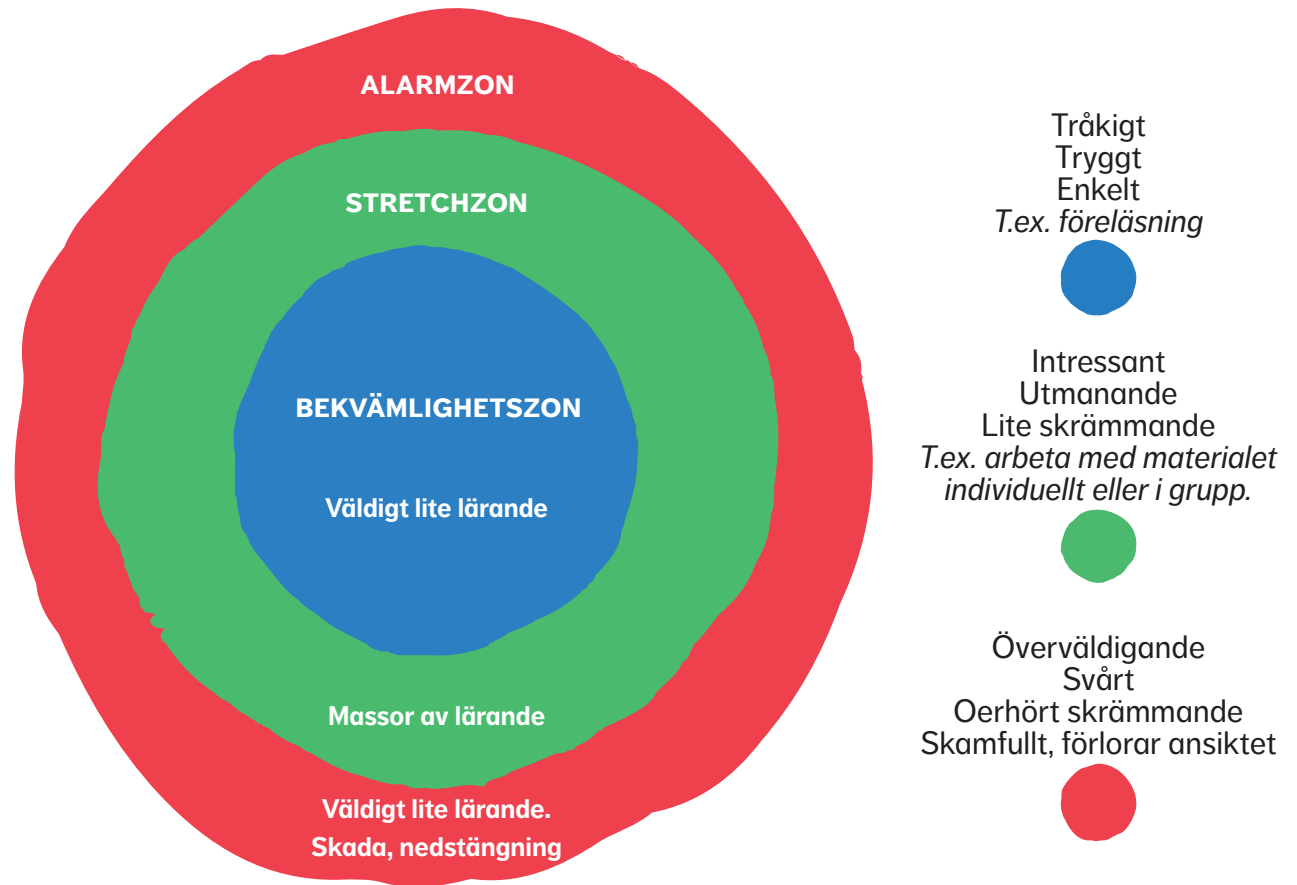
En trygg lärandemiljö är därmed en viktig förutsättning för lärande och något som både utbildare och deltagare tillsammans skapar, påverkar och aktivt främjar under hela kompetensinsatsen.

Då CTSS utbildningar är en både nationell och internationell mötesplats är det av särskild vikt att skapa en socialt trygg, men utmanande plats, där deltagare från civila och militära verksamheter kan arbeta och lära tillsammans.

Det är en komplex kontext med känsligt innehåll, där olika nationaliteter, kulturer, aktörer med varierande uppdrag, mandat och ansvar behöver samexistera och respektfullt lära av varandra.

Den trygga lärandemiljön ger därmed inte bara goda förutsättningar för ett individuellt lärande, utan även för en potentiell utveckling av de svenska systemen för krisberedskap och totalförsvar och arbetet för internationell fred och säkerhet.

Utvecklingszonen. Att träna för förändring.

Utvecklat från Vygotsky, P. Borgh (2018)

Flexibla i tid och rum

Då huvuddelen av CTSS kompetensinsatser främst vänder sig till yrkesarbetande med ett ordinarie arbete, som ofta inte kan pausas helt, behöver insatserna i hög grad vara flexibla, det vill säga en variation i tid (synkront/asynkront) och plats (campus/nätbaserat).

Utifrån de didaktiska principerna behöver vi, oavsett tid, plats eller valt medium, fortsatt stödja deltagaraktivitet och undvika att bygga kompetensinsatser som kan liknas vid "bok på burk", det vill säga snyggt paketerad och strukturerad information utan stöd vid, den för lärande så avgörande, tolkningen och bearbetningen.

Flexibelt lärande. Tid- och platsdimensionen.

Lärare

Student

Samma tid Samma plats	Samma tid Olika platser
Olika tid Samma plats	Olika tid Olika platser

Kompetensinsatser

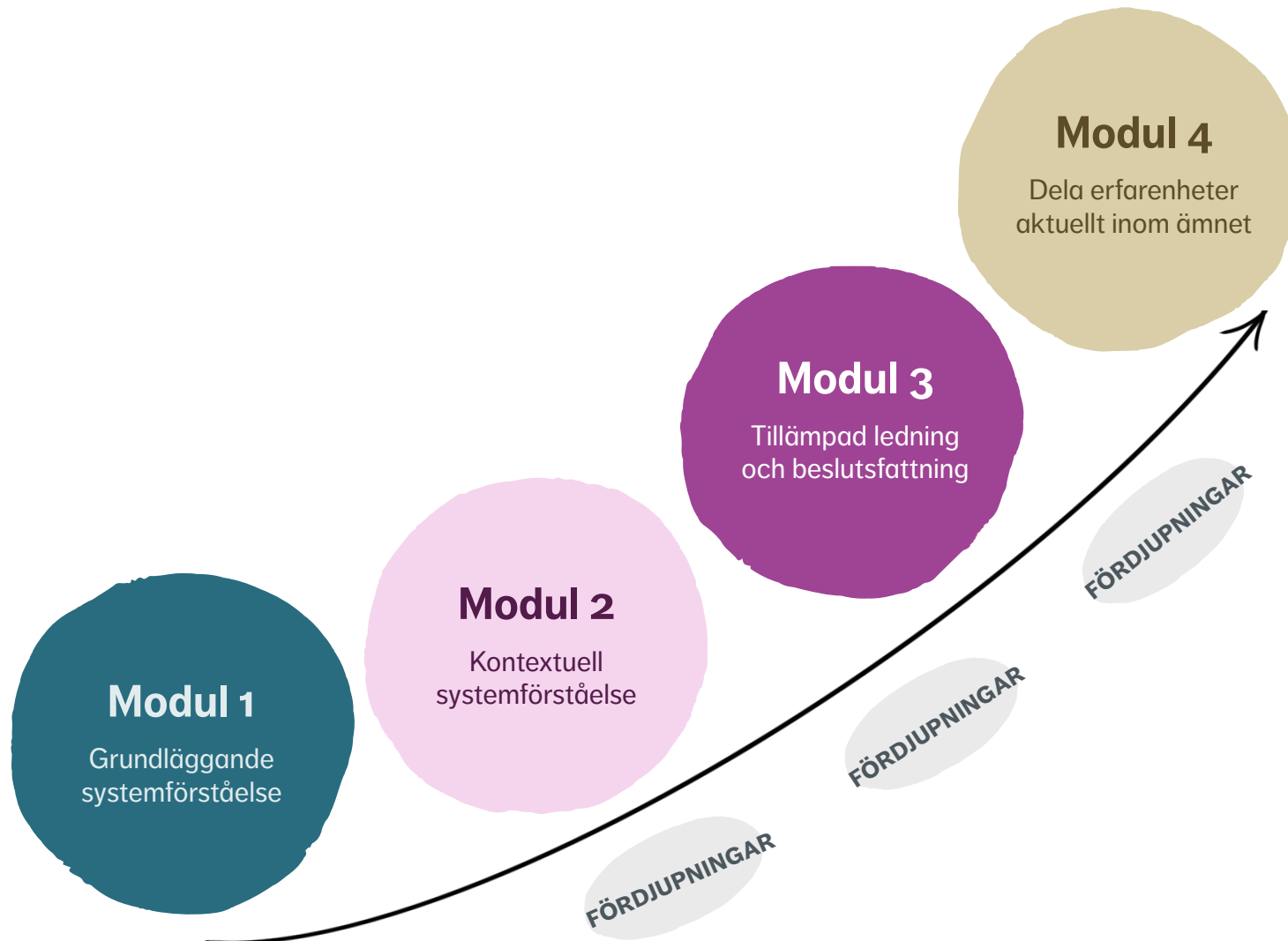
Det kan vara hjälpsamt att använda det övergripande begreppet kompetensinsatser när vi startar beställardialogen. Då CTSS är en del av Försvarshögskolan utgår vi från Högskoleverkets definitioner, men behöver även förhålla oss till begreppen övning och spel, som inte återfinns i högskoleförordningen.

Utbildningsprogram

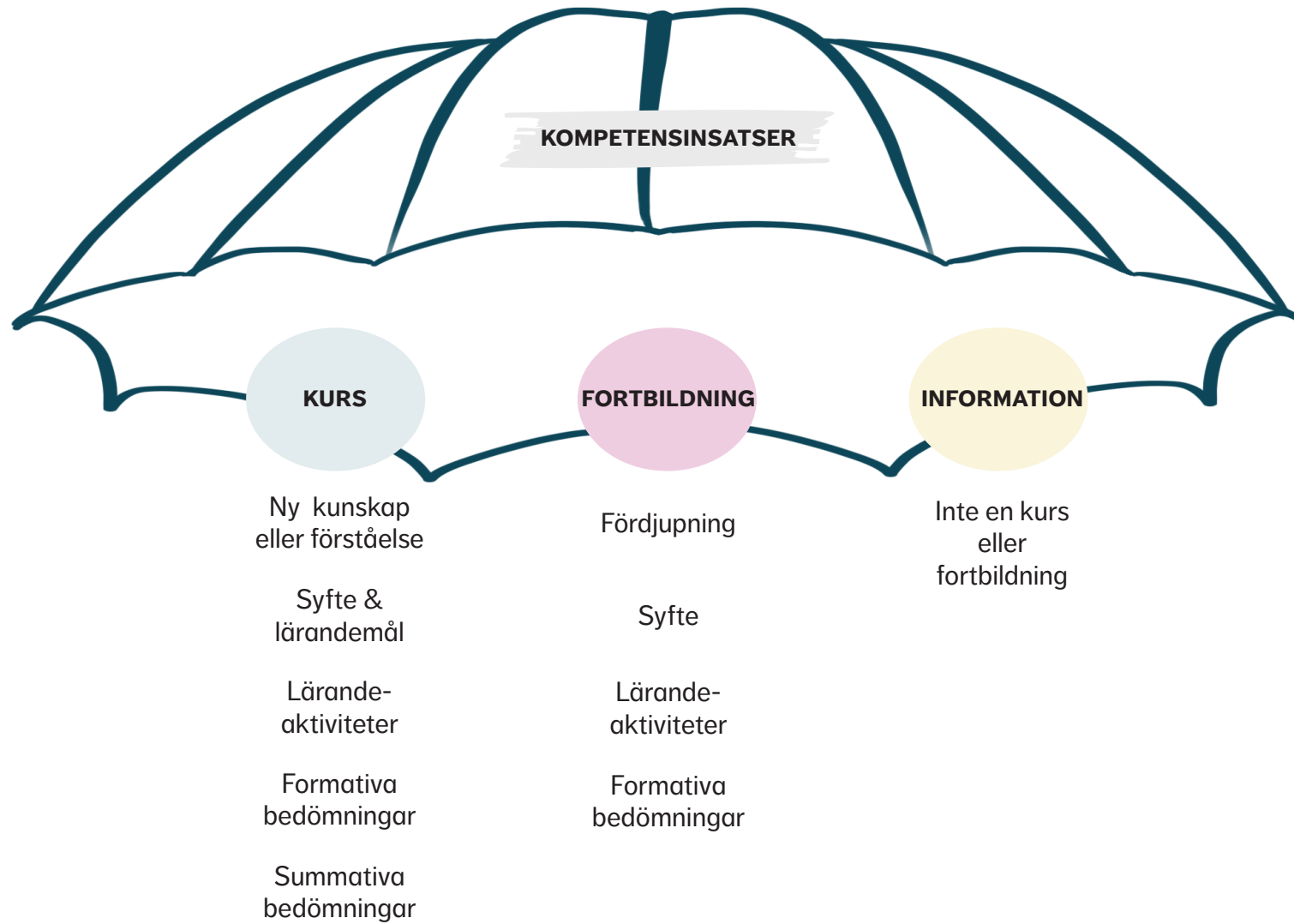
Inom akademien beskrivs program i utbildningsplaner innehållandes övergripande mål med utbildningen, vilka kurser programmet omfattar samt kraven på särskild behörighet. På CTSS definieras program såsom ett antal sammanhängande och länkade kompetensinsatser i en stegrad progression.

Ett program kan, utifrån beskrivning (bild s. 15), bestå av ett antal kurser, fortbildningar och/ eller informationsinsatser. Tydligt beskrivna program skapar även möjlighet till synergier och fördjupningar i förhållande till våra partners kompetensinsatser.

Progression inom program

Olika kompetensinsatser

C. Unsgaard & P. Borgh (2020)

Styrande dokument

Kurs formaliseras i en kursplan och fortbildning i en fortbildningsplan. De är styrande dokument som utgör grunden för en överenskommelse mellan CTSS och beställare, men även mellan CTSS och de som ska delta. Det är även ett viktigt verktyg vid design och utvärdering av kompetensinsatser. För CTSS finns mallar för dessa styrande dokument.

Kurs

I högskoleförordningen uppges att det för en kurs ska finnas en kursplan. I den ska följande anges: kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet samt formerna för bedömning av studenternas prestationer. Särskilt lämpligt är det att använda formen kurs för att säkerställa en ny kompetens och där den förväntas vara en förkunskap in i andra kompetensinsatser.

Begreppet är användbart även för uppdragsutbildningar, huvudsakligen av två skäl. Det första är en kvalitetsaspekt; uppdragsgivare (och deltagare) kan tydligare utläsa vilka kompetenser och vilken

kunskap som medarbetaren förväntas ha utvecklat under kursen. Det andra är att det underlättar fastställandet av rätt nivå i programmets fortsatta progression när en lägstanivå av deltagarnas kunskap har säkerställts.

Fortbildning

För att yrkesverksamma ska kunna utvecklas professionellt behövs fortbildning. Det är en uppdatering av kunskaper och färdigheter inom ett område som man redan har utbildning eller är verksam inom och därför inte heller aktuellt att prövas i. I en fortbildningsplan ska följande anges; fortbildningens nivå i programmet, syfte, innehåll samt förkunskapskrav.

Det anges inga lärandemål, då dessa är kopplade till bedömning. Fortbildning kan exempelvis genomföras som lärarledd undervisning, seminarier, konferenser, workshops, interaktivt material.

I progressionen i programmen kan denna form exempelvis användas för scenariobaserade övningar (med eller utan motspel) där syftet är att träna och öva beslutsfattande i olika händelseutvecklingar.

Utbildningsdesign

I följande text använder vi för enkelhetens skull samlingsbegreppet utbildning för kurs och fortbildning. Alla utbildningar ska ha en tydlig röd tråd för att underlätta förståelse och helhet.

Deltagarna ska aktivt, enskilt eller tillsammans, ges möjlighet att tolka och bearbeta information med fokus på sammanhang.

Utbildarens ansvar blir därför i design och genomförande att synliggöra och illustrera den röda tråden, helheten, dess olika delar samt hur innehållet är sammanlänkat och passar in i varandra i relation till syftesbeskrivning och/eller lärandemål.

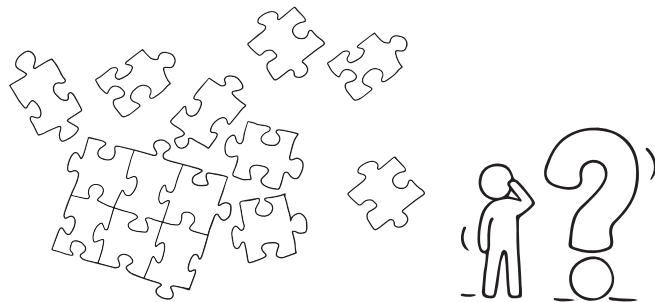
Utbildningsdesign. Främja förståelse och helhet.

Schema byggt utifrån separata ämnen

MONDAY	TUESDAY	WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY
Human Rights (HR)	IHL	EU	Safety Security	SS
Law	International Law	Local Ownership	Root causes of conflict	SSR
L	U	N	C	H
SGBV	POC Child	Conduct & Discipline	Gender	Consequences of conflict
POC	UN	Respect for diversity	Cultural Awareness	CRSV

Separata delar.

Är kopplingen mellan dem tydlig?

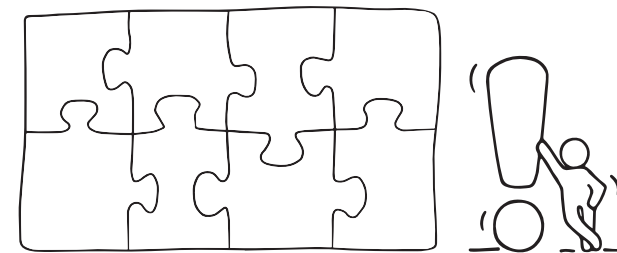

Ämnesintegrerat schema byggt utifrån kontext Här utifrån en hotskala.

MONDAY	TUESDAY	WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY
Context: Peace	Context: Pre-conflict	Context: Conflict	Context: Post-conflict	Context: Peace to peace
<i>Daily and based on the context mainstreamed content and reflection of gender, WPS, HR, Law, SGBV, SS, SSR, POC.</i>				
L	U	N	C	H
<i>Daily and based on the context: dilemmas, consequences, responsibilities, local ownership. Compare and reflect on your own country with mission context. Compare and reflect on my role and task in home context vs. mission context.</i>				
POC	UN	Respect for diversity	Cultural Awareness	CRSV

Helhetsperspektiv.

Kopplingar & reflektioner

Holistisk syn på lärande. C. Unsgaard.

Kursdesign

Kurser designas utifrån *constructive alignment* (konstruktiv länkning), vilket innebär en tydlig koppling mellan lärandemål, vad deltagarna i tanke och handling ska tränas samt bedömas i.

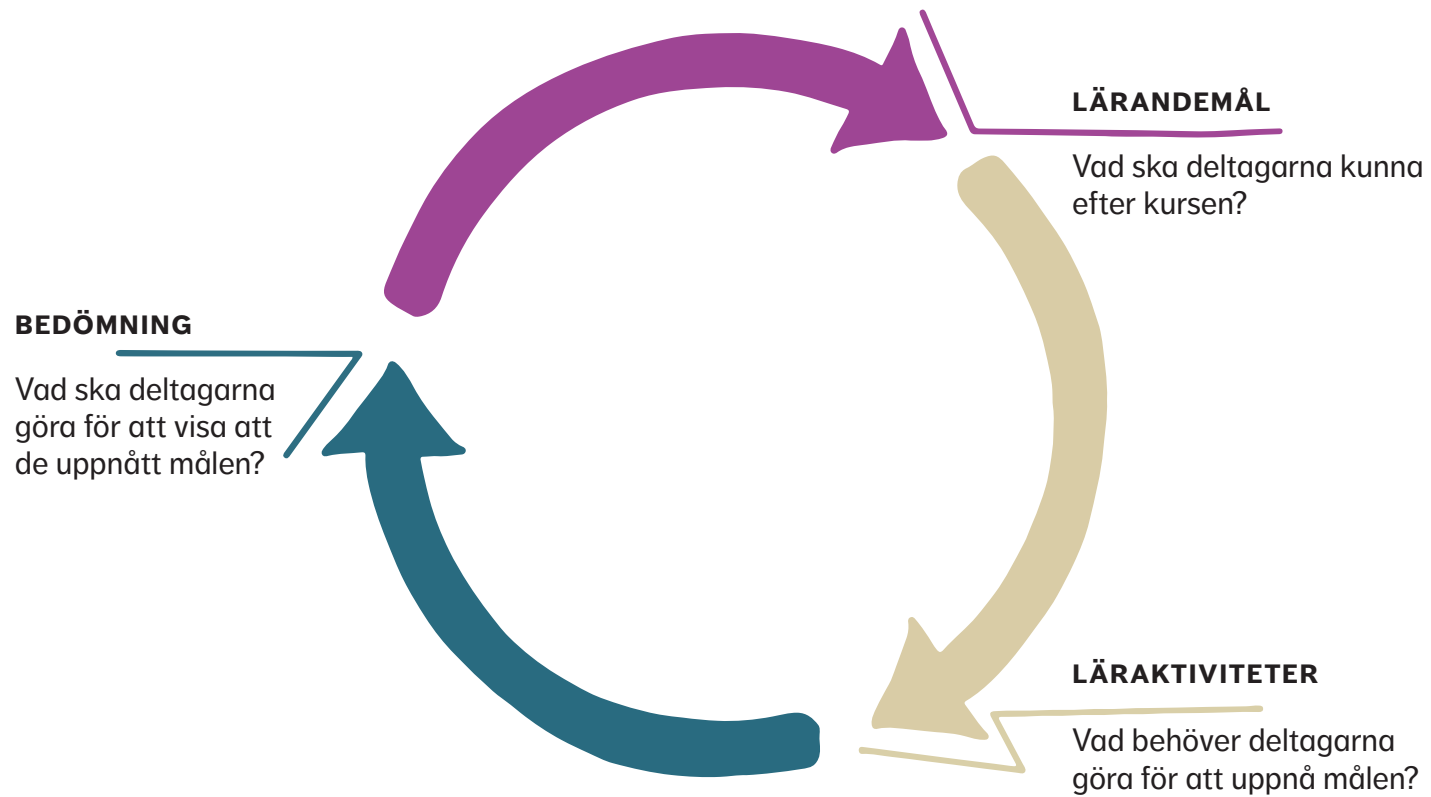
Kunskapstaxonomier för att precisera lärandemål

Kunskapstaxonomier är användbara vid utformningen av lärandemål. De beskriver systematiskt en progression av förmågor och färdigheter, från enklare till mer sammansatta och komplexa.

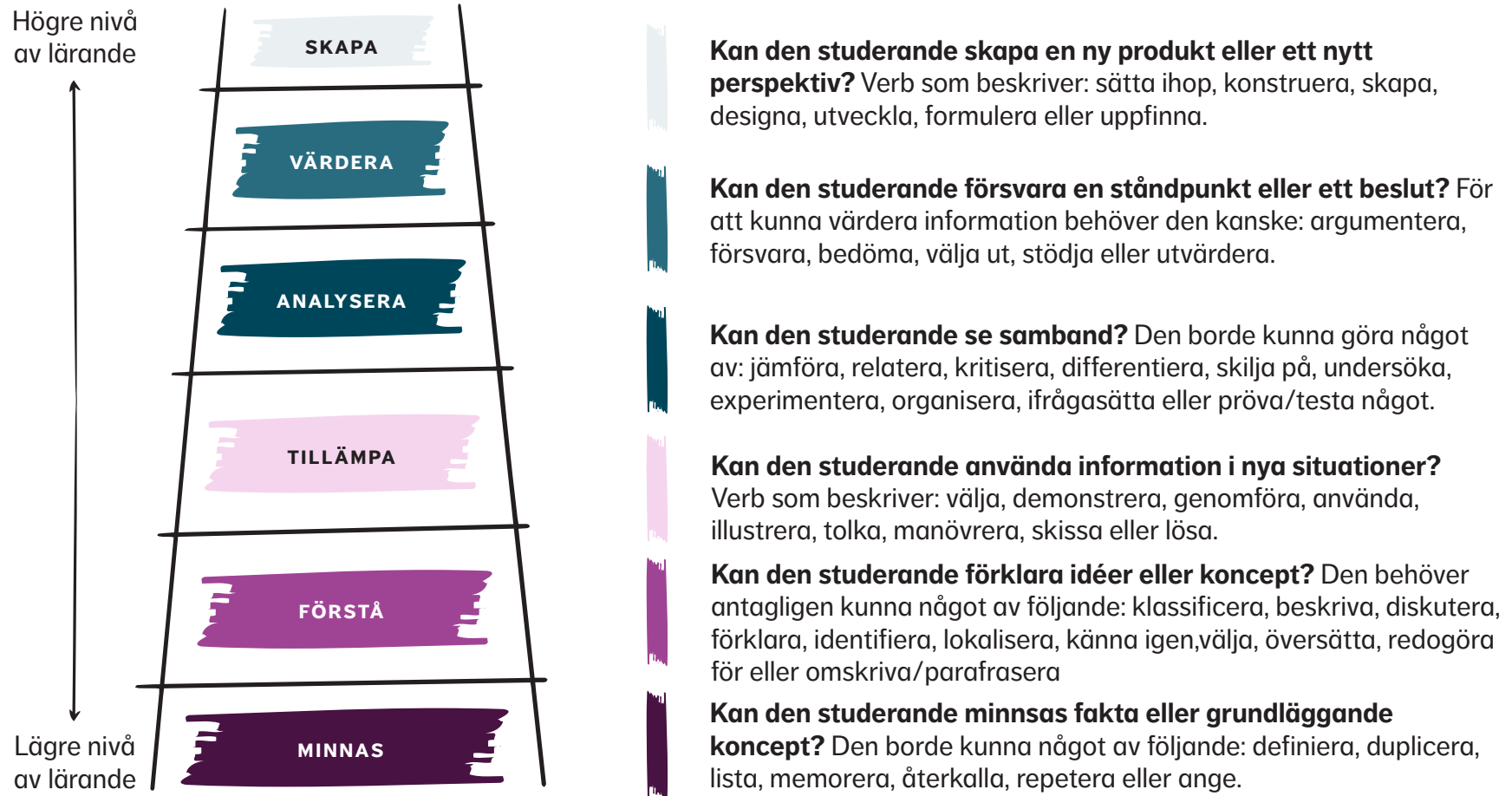
Några av de vanligaste är Blooms reviderade taxonomi och SOLO-taxonomin (se nästa uppslag) som omfattar det kognitiva området, medan en taxonomi som Pettersens (se Referenser & fördjupning s. 32) är hjälpsam i det psykomotoriska området.

Oavsett taxonomi används de aktiva verben (göra) i taxonomierna tillsammans med en substantivdel (innehåll) för att beskriva för deltagaren vad den förväntas kunna göra efter avslutad kurs. Ska deltagaren kunna beskriva något, vilket är en lägre nivå, än om den till exempel ska kunna förklara orsaker?

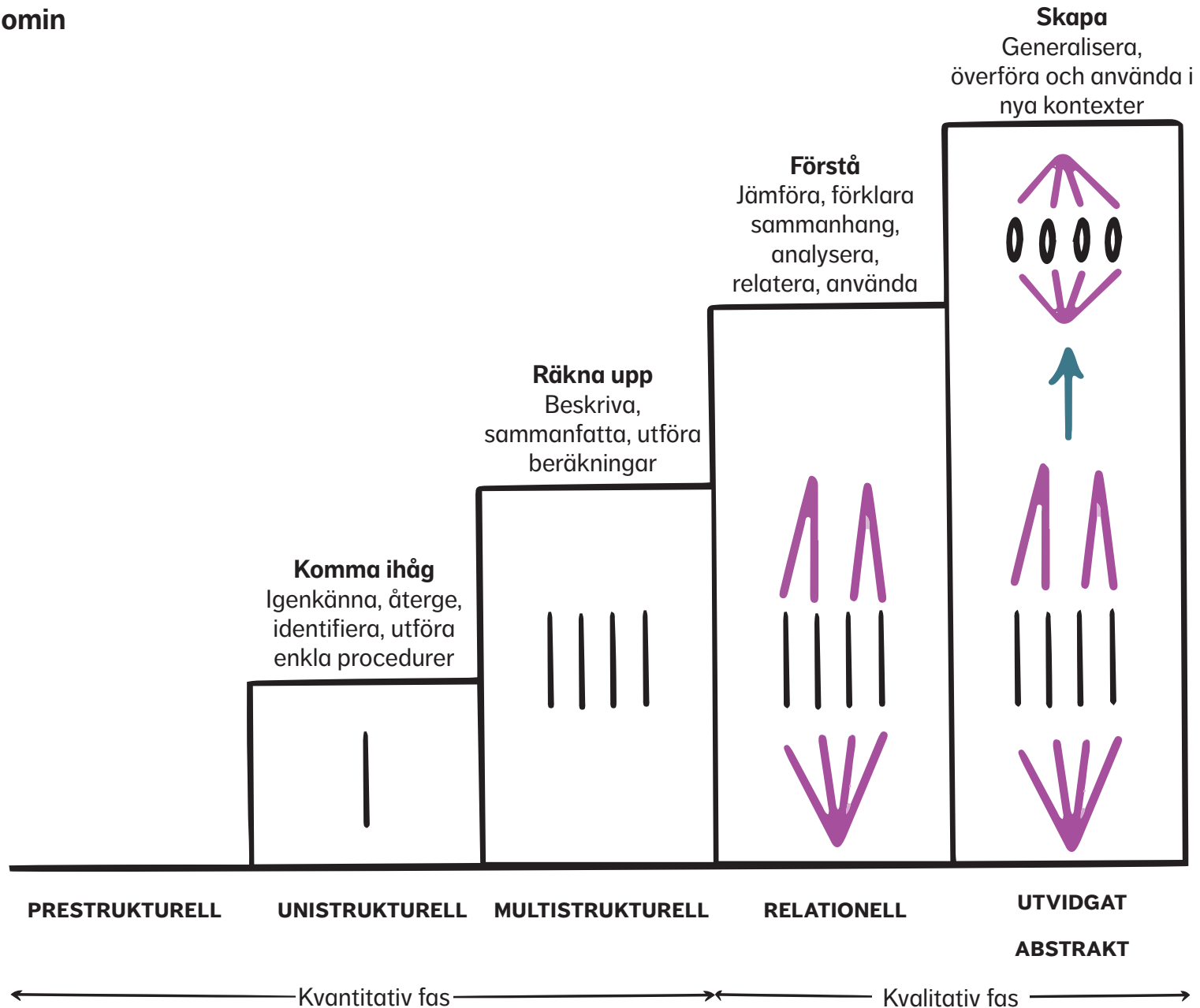
Constructive alignment

Blooms reviderade taxonomi

SOLO-taxonomin

Formativ och summativ bedömning

I båda formerna bedömer vi deltagarens prestation som den är med prestationen som den borde vara. Däremot är syftena med de två bedömningsformerna helt olika.

I formativ bedömning används prestationen för återkoppling under lärandet. Exempel: När kocken smakar på såsen är det en formativ bedömning. Kocken får då en uppfattning om något saknas eller ska ändras.

När gästen däremot smakar på såsen är det en summativ bedömning, d.v.s. då är det för sent att göra justering.

Summativ bedömning i kurser

Ur ett rättssäkert perspektiv är det viktigt för deltagarna att de vet när de bedöms och när de kan känna sig trygga i att misslyckas utan konsekvenser.

När vi designar kurser behöver vi skapa "summativfria" zoner som reserveras för lärande och träning – det vill säga uteslutande "formativa zoner", där deltagaren känner sig trygg i att pröva nya tankar eller sätt att göra.

Genom deltagarcentrerade läraaktiviteter tränas och guidas deltagaren mot lärandemålen, vilka bedöms summativt vid en eller flera tydligt uttalade tillfällen under kursens gång.

Även om summativ bedömning används för att säkerställa rätt kompetens efter genomgången kurs, så kan den även, rätt använd, ha en formativ effekt och ses som ett lärtillfälle i sig.

Det är ett tillfälle då deltagarna informeras om vad de kan eller vad de behöver lära mer om och därför viktigt att möjligheter till främst komplettering eller omprov erbjuds.

Bedömningskriterier

I syfte att konkretisera lärandemålen används bedömningskriterier som mer detaljerat beskriver hur kvaliteten på en prestation bedöms.

Ur ett lärandeperspektiv hjälper väl definierade bedömningskriterier utbildaren att följa deltagarnas kunskapsutveckling i syfte att bättre anpassa läraaktiviteterna till en lämplig nivå (stretchzonen).

De skapar även underlag för återkoppling, medvetandegör deltagarna om deras framsteg samt ger förutsättningar för en objektivare bedömning.

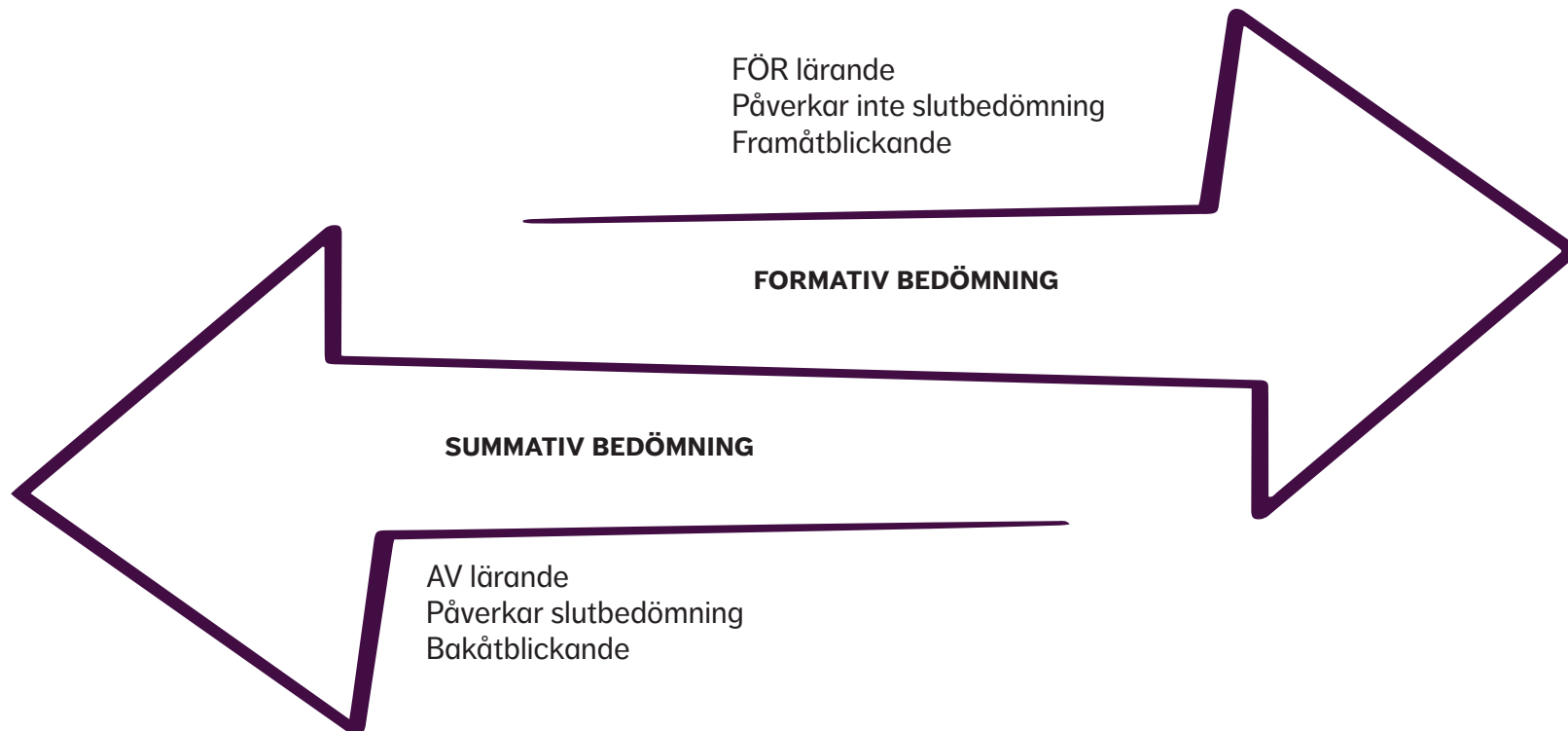
Kursintyg eller diplom

När en kurs är avslutad får deltagaren ett diplom eller ett kursintyg. Kursintyg får deltagare som uppfyllt kursmålen och fått godkänt på de summativa bedömningarna.

Diplom får de som deltagit, men inte uppfyllt

målen. Fortbildning har inga mål, och därför inga kursintyg. Deltagaren får ett diplom vid fortbildning.

Skillnader mellan summativ och formativ bedömning

Spel och övning

Spel och övning är viktiga aktiviteter i CTSS utbildningsverksamhet och lyfts därför fram särskilt i den pedagogiska inriktningen.

Det finns många olika definitioner av spel och övning, men följande är CTSS val och tänkta att underlätta dialogen med våra partners gällande förväntningar vad som ska uppnås.

Både spel och övning kan, beroende på syftet, antingen användas som en läraaktivitet i en kurs/fortbildning eller som en fristående kompetensinsats i sig.

I båda formerna är det viktigt att komplettera aktiviteterna med reflektioner, diskussioner och analyser där så kallade mentorer har en viktig roll i lärprocessen.

Spel

Spel har främst ett individperspektiv och är en tillämpad pedagogik/metod med syfte att öva och pröva individen. Målet är att öka individens förmåga i befattning, organisation och system.

I utbildningssyfte används spel för att snabbt och effektivt komma till att förstå vad som efterfrågas, vilket underlättas då de inre och yttre förutsättningarna redan är tillrättalagda.

Genomförandet kan variera mellan rena

diskussioner runt ett bord, en "table-top", med olika roller i ett enkelt scenario till mer avancerade spel.

Ett vanligt användningsområde är vid tränandet av olika beslutssituationer som deltagaren/-na behöver agera på.

I ett utvecklande/prövande syfte kan spel användas som stöd för något som ska utvecklas eller prövas. Förutsättningar och variabler kan ändras och prövas i en verklighetsnära kontext.

Vid till exempel planering kan olika alternativ utvecklas som sedan prövas mot varandra. Spelledarens roll blir här mer av en dömande karaktär om spelet ska fortsätta och nya situationer framställas.

Övning

Övning har främst ett organisations- eller systemfokus och är en tillämpad pedagogik/metod med syfte att öva och/eller pröva en organisations eller ett systems förmågor utifrån ett helhetsperspektiv.

Målet är att öka organisationens eller systemets förmåga till interaktion, ledning och samverkan i vardag, olyckor, samhällsstörningar, kriser och krig.

De arrangeras med yttre förutsättningar i form av bland annat scenarion, en tydlig organisation samt roller och befattningar som deltagarna ska agera emot.

Målgrupper kan vara enskilda deltagare, en ledningsgrupp eller ledningsnivå, men även i en större holistisk kontext där system med olika systemnivåer kan öva och prövas för att öka den samlade förmågan. Förmågan att utöva ledning och samverkan är fundamentalt för att öka den samlade förmågan i totalförsvaret.

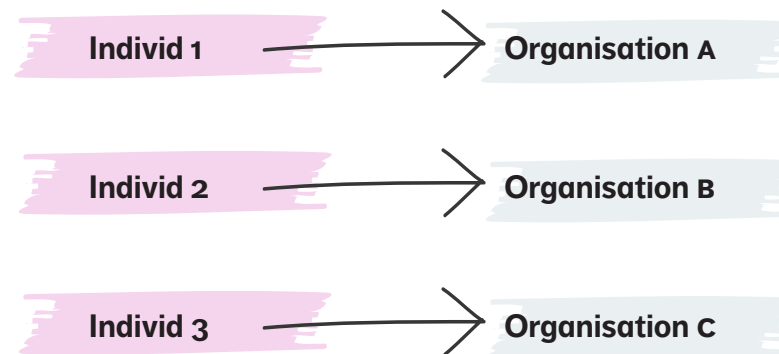
Spel & övning. CTSS definitioner.

Spel

HUVUDSYFTE: **Individer** från olika organisationer tränas och övar scenarion som har tillrättalagda inre och yttre förutsättningar.

Övning

HUVUDSYFTE: **Organisationer** inom totalförsvaret och krisberedskap tränas och övar tillsammans med yttre och inre förutsättningar som liknar de tilltänkta.

Utvärdering i utvecklingsprocessen

Systematisk utvärdering

Utvärderingen av en kurs eller fortbildning är direkt kopplad till förutsättningarna deltagarna givits att bygga ny kunskap och kompetens.

Utvärderingens olika delar syftar till att systematiskt utveckla kompetensinsatsen, det vill säga för en kurs i relation till den konstruktiva länkningen och för fortbildningen i relation till den röda tråden.

Kursutvärderingens olika delar

En kursutvärdering baseras på deltagarnas värdering, lärolagets erfarenheter från kursen samt resultaten från de summativa bedömningarna.

Ett av de starkaste argumenten för att genomföra utvärderingar, som inte bara bygger på deltagarnas värdering (tyckande), är att det bidrar till såväl pedagogisk som ämnesmässig utveckling.

Rätt utformad med inriktning mot hur deltagarna har upplevt sitt lärande, hur de har utvecklats i relation till lärandemålen och den konstruktiva länkningen i stort samt hur stödet från lärarna har fungerat, så är kursutvärdering en viktig del i den kontinuerliga utvecklingen av kursen.

Utgångspunkten för en kursutvärdering är den konstruktiva länkningen genom att ta reda på hur väl de inbördes förhållandena varit mellan lärandemål, läroaktiviteter och summativ bedömning.

Frågeställningar till såväl deltagare som lärolaget och dess analys, fokuserar därmed på formuleringarna i lärande målen samt hur läroaktiviteterna utformats för att deltagarna ska kunna nå lärandemålen samt huruvida de summativa bedömningarna varit utformade för att stödja länkningen och läroandet.

Utöver detta analyseras använt material samt resultatet från de summativa bedömningarna. Deltagarnas värdering ska därför utgå ifrån den konstruktiva länkningen och bör vara anonym.

Lärolaget sammanfattar utvärderingsarbetet i en kursrapport med rubrikerna planeringsarbetet, genomförandet, erfarenheter och slutsatser av kursen/fortbildningen samt rekommendationer på både pedagogisk och innehållsmässig utveckling.

Utvärdering av fortbildning

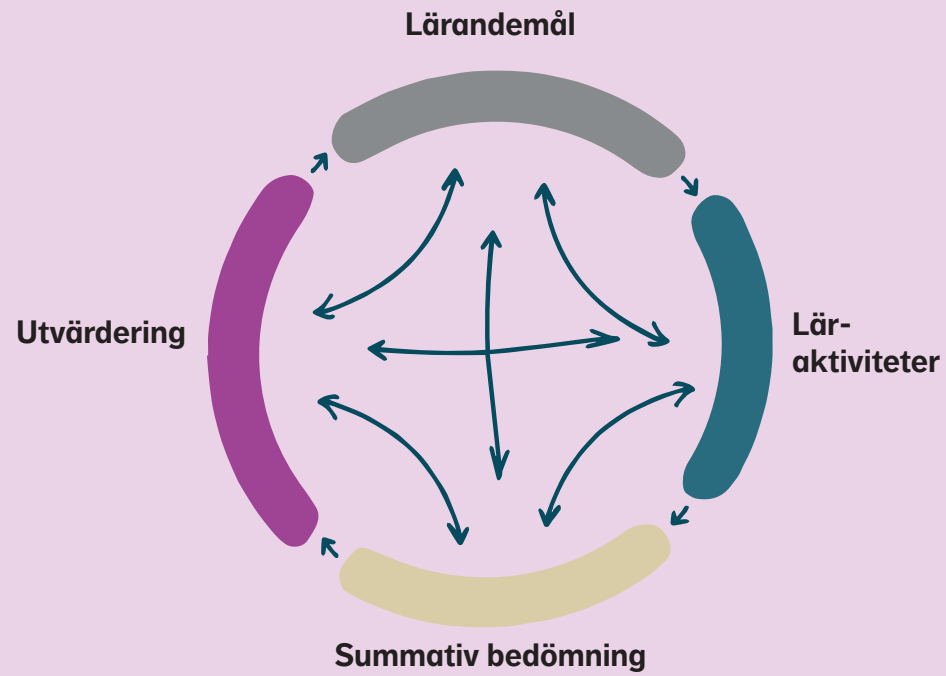
På motsvarande sätt blir det för en fortbildning där syftesbeskrivningen analyseras i förhållande till läroaktiviteter, den så kallade röda tråden, och innehåll.

Däremot saknas delarna med lärandemål och resultat från de summativa bedömningarna. I övrigt genomförs samma arbete av lärolaget och nedtecknas i en rapport.

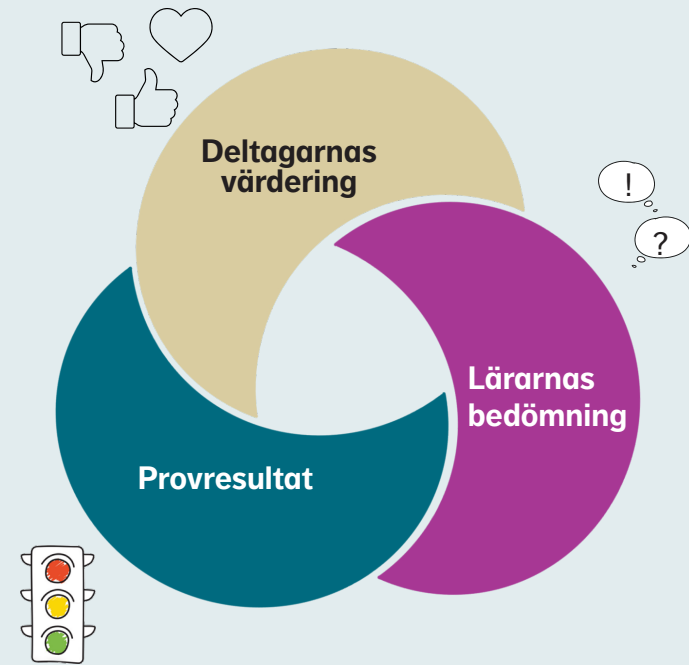
Kurs- eller fortbildningsrapport

Efter genomförd kurs eller fortbildning sammanställs utvärderingens olika bitar och rubriker i en kurs- eller fortbildningsrapport. Rapporten ska även innehålla schema samt anpassad deltagarlista (åtminstone utifrån kön och aktör).

Systematisk utvärdering

Kursutvärderingsmodell

Uppdragsdialog

Uppdragsdialogen med MSB, FM och övriga beställare sker utifrån den pedagogiska inriktningen och övrigt pedagogiskt stödmaterial. I dialog med beställaren tolkar CTSS kompetensutvecklingsbehoven och erbjuder en behovsanpassad kompetensinsats.

Efter kompetensinsatsen får beställaren ta del av utvärderingsrapporten. Den används som underlag inför nästa eller liknande beställning.

Utbildningsuppdraget omfattar hela processen från beställning till utvärderingsdialog. Det innehåller till exempel utbildningsdesign, lärandemål, innehåll, pedagogisk utformning, arbetsprocesser, metodval och stöd av teknik samt tydliga beslutspunkter, kvalitetsrutiner och ekonomisk uppföljning.

Sinnet är en låga som ska tändas, inte en behållare som ska fyllas.

Plutarchos

Referenser & fördjupning

"Hjärnan är en tankemaskin, inte en lagringslokal". Citat ur en artikel från Akademiska Hus där Anna Tebelius Bodin, pedagog och författare, svarar på vilken faktor som är viktigast för den lärande hjärnan. <https://aha.akademiskahus.se/teman/rum-for-larande/sociala-miljoer-okar-var-livslangd> (s. 4)

I boken Universitetspedagogik (2015) av Elmgren och Henriksson lyfter författarna just att det är de stora dragen och strukturerna, inte saker utan sammanhang, som stannar kvar längst i vårt långtidsminne (s. 4)

Ofta kopplas träning ihop med handlande, men vikten av att även träna oss i tanken är en av de bärande tankarna i Biggs & Tang (2011) Teaching for Quality Learning at University: what the student does.

Vilka kognitiva färdigheter behöver vi träna de studerande i för att de ska nå en ny eller utökad förståelse?
(s. 4)

Utifrån det sociokulturella perspektivet är det främst i samspelet och kommunikationen som lärande sker, där forskare som Vygotskij,

Bruner, Säljö, Marton, Hounsell & Entwistle ofta citeras. Som Savery & Duffy (1995) så kärnfullt beskriver det "andra människor är den största källan till alternativa uppfattningar som utmanar våra egna rådande uppfattningar och därmed fungerar som en källa till en förvirring som stimulerar nytt lärande". (s. 4)

David Ausubel lyfte 1963 fram den kärnprincip som redan då kunde dras från kognitiv och pedagogisk psykologisk forskning, nämligen att "den enskilt viktigaste faktorn som påverkar lärande är vad den lärande redan vet.

Ta reda på detta och undervisa henne i enlighet med det". Först då kan du hitta stimulerande uppgifter på rätt nivå. (s. 4)

2009 publicerade John Hattie metastudien Visible Learning, den hittills största översikten av hur olika faktorer påverkar studieresultat. En av de kraftfullaste faktorerna visade sig vara löpande återkoppling på de studerandes arbete.

Dylan William har mängder av praktiska exempel på hur vi genom formativ bedömning och återkoppling kan följa och stödja läroprocessen i sin bok Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken (2013) (s.4)

Brockbank & McGill lyfter vikten av att reflektera kring sitt eget lärande i Facilitating Reflective Learning in Higher Education (2007).

Begreppet reflektion i relevant litteratur är nästan liktydigt med reflekterande lärande (eng. reflective learning). Det syftar till både en individuell, inre kognitiv process och en pedagogisk metod eller snarare ett tillvägagångssätt till vad som anses ett meningsfullt lärande. (s. 4)

Förenklat beskrivet så utsöndrar amygdala stresshormoner när vi känner oss stressade och otrygga, vilka blockerar tillgången till hippocampus, där medvetna tankar, forandret av minnen och erfarenheter sker.

Något både Daniel Golman i Emotionell intelligens (1996) och Anna Tebelius Bodin i Vad varje pedagog bör veta (2018) beskriver i sina böcker.

Läs gärna även om David Rocks hjärnbaserade modell SCARF. Här återkommer även Hattie, som förutom vikten av återkoppling, även lyfter vikten av en trygg lärandemiljö. (s. 4)

Referenser & fördjupning (forts.)

“*Shift from focusing on what much be taught to what must be learned.*” Ett fyndigt citat hämtat från McCombs, B.L. & Whisler, J.S. *The Learner-Centered Classroom and School: Strategies for Increasing Student Motivation and Achievement.* (1997).

Ett vanligt fokus vid planering av utbildningsinsatser är all materia som ska förmedlas och inte vad de studerande ska lära sig. Biggs & Tang definierar lärande som att begreppsligt förstå världen på ett annorlunda sätt – inte att kvantitativt addera mer information. (s. 5)

Bilden är en påbyggnad på Anna Tebelius Bodins och det som tillkommit är pilarna som symboliserar intryck från omvärlden och pilarna direkt ut igen om intrycket inte medvetandegörs genom manuellt tänkande. (s. 6)

Satish Patel, digital pedagog vid Umeå universitet, har under många år arbetat med att utveckla distansutbildningen.

Långt innan det som nu kallas ”Flipped Classroom” kom, började Satish låta sina studenter få tillgång till föreläsningen innan man träffades i lektionssalen. *Recreating the Learning Environment.*

Hämtad 2021-04-12 från https://www.aurora.umu.se/globalassets/dokument/enheter/samfak/larardagen/2015/2015_patel-larardagen.pdf (s. 9)

Vi har valt att endast illustrera Blooms reviderade taxonomi och SOLO-taxonomin, då de är de mest citerade i den pedagogiska litteraturen.

De fokuserar på kunskapsmål (kognitiva) medan Pettersen i sin taxonomi i boken *Kvalitetslärande i högre utbildning (2005)*, förutom kunskapsmål, även lägger till målområdena färdighets- och attitydmål. (s. 18-19)

Vi har valt begreppet *constructive alignment*, istället för det svenska konstruktiv länkning, då det är mer vedertaget i utbildningssammanhang. Det är en princip för kursdesign som formulerats av professor Biggs.

Alignment står för den röda tråden som behöver finnas mellan kursmål, läraaktiviteter och bedömningsformer. Deltagare ska inte behöva gissa sig till vad de ska bli bedömda på, utan det som bedöms är det som formulerats i kursmålen och som deltagarna ska tränas i med hjälp av olika läraaktiviteter.

Constructive står för kunskapsteorin att människor själva skapar och konstruerar kunskap i interaktion med omvärlden. (s. 17)

“**Sinnet** är en låga som ska tändas, inte en behållare som ska fyllas.” Plutarchos var en romarrikets mest framstående författare, men de tänkvärda orden känns även aktuella i dagens informationssamhälle. (s. 26)

Författare: Philippa Borgh och Camilla Unsgaard för Centrum för totalförsvaret och samhällets säkerhet, Försvarshögskolan, 2021

Illustration & formgivning: Maria Martinsson

Låt stå!

Den pedagogiska inriktningen ska vägleda arbetet med uppdragsutbildningar vid Centrum för totalförsvaret och samhällets säkerhet för att möta Förvarshögskolans vision 2030.

forsvarshogskolan.se/ctss
ctss@fhs.se

Förvarshögskolan